

Han sætter arkitekturen i centrum

Arkitekten Adrian Carter har de seneste år brugt mange arbejdstimer og sin evne til at begejstre og overbevise andre på at søsætte Utzon Center i Aalborg. Centret skal hædre et af dansk arkitekturs ikoner – og samtidig tjene som inspiration for alle, der arbejder med eller blot interesserer sig for arkitektur, design og kunst. Derfor har Ejendoms-mæglernes Fond valgt at hædre ham med Ejendomsmæglerprisen 2007.

▼ Af Sandy Thornland • Skitse: Jørn og Kim Utzon for Utzon Center

Når Aalborgs berømte bysbarn, arkitekten Jørn Utzon, fylder 90 år den 9. april 2008, åbnes Utzon Centret i Aalborg – en smeltedigel for arkitektur, design og kunst, hvor professionelle, studerende og alment arkitekturinteressererede får en unik mulighed for at opleve samspillet mellem bygningerne og omgivelserne, lytte til foredrag eller koncerter, deltage i workshops, designe og konstruere, se på udstillinger eller blot nyde den stemningsfulde blanding af natur og kreativitet.

Det er hensigten, at centret, der tegnes af Jørn Utzon selv og dennes søn Kim Utzon, skal være et aktivt formidlingssted for arkitektur, design og kunst – ikke et museum. Det skal se fremad og inspirere unge arkitekter og designere. Og der skal fra starten bygges både, nok fortrinsvis spidsgattere, for at de unge studerende får muligheden for at opleve materiale og stoflighed i stedet for kun at arbejde ved computeren.

Det kræver selvsagt engagement, energi og udholdenhed at tage initiativ til et så stort anlagt projekt som Utzon Center, og at bevare målet for øje uden nogensinde at tabe pusten. Disse kvaliteter har arkitekten Adrian Carter. Som lektor ved instituttet for Arkitektur & Design ved Aalborg Universitet har han netop i Aalborg fundet det ideelle fundament for et dynamisk arkitekturcenter, der skal danne rammen for levende arkitektur, design og kunst. Jørn Utzon selv, hans fødeby Aalborg og adskillige investorer, der har ladet sig overbevise og inspirere af ildsjælen Carters begejstring, bakker op om ideen. Adrian Carter er lige blevet udvænt til administrerende direktør for Utzon Center og får ansvar for centrets videre udvikling.

NORDISK ARKITEKTUR

»Allerede som arkitektstuderende i England interesserede jeg mig meget for nordisk arkitektur – især Erik Gunnar Asplund, Alvar Aalto og Jørn Utzon,« fortæller Adrian Carter, der i 1980-81 arbejdede for professor Reima Pietilä i Helsinki, hvor han fandt en ledetråd til sin videre færd: »Mange finner viser interesse for dansk arkitektur. Denne interesse smittede af på mig og gav mig ideen at søge til Danmark.«

Han blev optaget på Kunstakademiets Arkitektskole, København, afdelingen for Bybygning, hvor han studerede fra 1982 til 1984 – med et stipendium fra det danske Udenrigsministerium: »Jeg var især betaget af Arne Jacobsen og Jørn Utzon,« forklarer Adrian Carter.

I foråret og sommeren 1989 rejste han rundt i Australien, og da han skulle tilbage til Danmark, bad en kendt australsk arkitekt, Richard Leplastrier, der havde arbejdet for Utzon, ham om at tage gaver med til Danmark og overbringe dem til et medlem af familien Utzon. Dermed fik han muligheden for første gang at tale med Jørn Utzon, og Adrian Carter gjorde denne opmærksom på, at der i Australien lå en del af hans tegninger og var ved at forgå. Men Utzon interesserede sig mere for bygninger end for tegninger, så konserveringen af de papirer, der nok må betegnes som en skat for de fleste arkitekturinteresserede, overlod han til andre. Interessen for hans gamle tegninger fik ny aktualitet, da operahuset skulle videreudvikles, og nu er tegningerne gennemgået og bevaret.

KORT VEJ TIL HANDLING

Man skulle tro, at der er et langt spring fra at

tale med en af de arkitekter, man beundrer mest, til at tage initiativ til at oprette et arkitektur- og designcenter til ære for ham. Men når Adrian Carter fortæller om det helt specielle ved Utzon, er det med en begejstring, der nærmest gør det til en logisk konsekvens, at han har taget teten i dette projekt, som har fundet bred opbakning hos såvel lokalpolitikere som den nordjyske befolkning, og støttes økonomisk af Det Obelske Familiefond, Nordjyllands Udviklingsfond, Aalborg Universitet, Aalborg Kommune, Boligfonden Kuben, Oticon Fonden samt The Sydney Opera House Trust.

»Efter at have arbejdet ved Arkitektskolen i Århus, fik jeg mulighed for at være med til at etablere en ny, mere teknisk bevidst, ingeniørorienteret arkitektuddannelse ved Aalborg Universitet, Arkitektur & Design. I den første tid pendlede jeg fra Århus til Aalborg, og netop en af de morgener, hvor jeg skulle af sted hjemmefra, fik jeg ideen at etablere Utzon Center. Min foresatte bakkede op om ideen, og jeg arrangerede et symposium samt en udstilling, som siden hen også har været i Spanien. Symposiumet havde mange deltagere, det var en stor succes, og vi fik stor opbakning til at få en fysisk bygning. Jeg fik lov til at fortsætte mit arbejde med ideen, og jeg præsenterede den for Aalborgs borgmester Henning G. Jensen (S, red.), der straks så muligheden for at profilere byen.

Aalborg er jo en væsentlig del af Utzons tidlige historie. Her har han boet de første 20 år af sit liv, byen var præget af værftet samt industrien, og her udviklede hans far Aage Utzon spidsgattere. Jørn Utzons viden om bådebyggeriet og hans indlevelse i naturen har givet ham en unik forståelse for formgivning,« forklarer

Udformningen af Utzon Center er en dynamisk proces, som løbende finjusteres. Her ses en af de nyeste tegninger af centret, der får et samlet bebygget areal på omkring 2.700 kvm. og vil bestå af fire hovedelementer: **udstillingslokaler** med permanente og skiftende udstillinger, **multimedieværksted**, **auditorium** med konference- og koncertfaciliteter, **café m.m.**, en **forskningsfløj** med mulighed for bl.a. forskning i organisk design, **Master Classes**, **PhD kurser** o.lign., et eget **værft**, der kombinerer værksted med udstilling og vedligehold af en Utzon spidsgatter, samt **Utzon Arkivet** med tegninger og modeller af Jørn Utzons værker. Kongstanken er, at centret skal være et dynamisk, levende sted for kulturudveksling, oplevelser, udstillinger, diskussioner, koncerter m.m. til glæde og inspiration for alle interesserede.

Adrian Carter, og nu hvor han har talt sig varm, kommer han ind på, hvad der gør netop Utzons operahus i Sydney så enestående:

»Da operahuset skulle bygges, blev der afleveret over 200 forslag. De fleste var kasseagtige – men ikke Utzons! Området, hvor operaen ligger, er maritimt, og Utzons forslag viste en stærk forståelse for naturen og for at skabe mulighed for at nyde udsigterne fra mange forskellige vinkler. At bevæge sig gennem og ved bygningen giver konstant nye oplevelser. Han har gennemtænkt bygningen inde- og udefra, så det er ikke bare et objekt, det er enestående!«

FOKUS PÅ DET MARITIME

Lige som operahuset i Sydney skal Utzon Centret give de besøgende en storslået oplevelse af havneområdet:

»Mennesket skal være i centrum, og det skal være i læ,« forklarer Adrian Carter, der især glæder sig over, at Jørn Utzon – som ellers havde trukket sig tilbage fra arkitektgerningen for over 30 år siden – personligt tegner centret sammen med Kim Utzon, og at de har fået så frie hænder til den kreative proces.

»Jørn Utzon er rejst meget, han har bl.a. fundet inspiration i Kina, Japan, Mexico, USA og de arabiske lande. De indtryk, han har samlet undervejs, forener han med sin åbne tilgang til natur, oplevelse og de praktiske behov og krav i forbindelse med den enkelte bygning. Med dyb respekt skaber han bygningen i harmoni med omgivelserne, miljø og kultur forenes og skaber identitet,« fastslår Adrian Carter.

Udover sin beundring for Utzon og en

»Jeg er nok lidt stædig,« indrømmer Adrian Carter, der de seneste år har lagt mange kræfter i at samle politisk opbakning og økonomisk støtte til skabelsen af Utzon Centret. Det er endda lykkedes ham at lokke selveste Jørn Utzon til tegnebordet, selvom det er over 30 år siden, at Utzon trak sig tilbage. Her ses prisdageren sammen med formanden for Ejendomsmæglerens Fond, Henning Normann Andersen.

sund portion udholdenhed er det en uforholdendren, der har fået Adrian Carter til at lægge liv og sjæl i arbejdet for Utzon Centret:

»Utzon har ikke bygget meget i Danmark. I Finland havde jeg set, at selv små byer har en bygning, som Aalto har tegnet. Derfor havde jeg svært ved at forstå, at ikke alle byer i Danmark havde en Utzon-bygning. Efter ope-

rahuset i Sydney havde han svært ved at bygge noget i Danmark. Og det er dybt beklageligt, for han er fantastisk god at tale med, har utrolig megen viden at give, og betyder så meget i mange lande verden over,« slutter modtageren af Ejendomsmæglerprisen 2007, rejser sig op og skynder sig af sted - til endnu et byggemøde, for den 9. april 2008 nærmer sig med hastige skridt. ●